

razkošno bujna in vriskajoča. Simfonijam najbližje stojita njegova suita in serenada. Prav narodnega duha je „Suita za mali orkester“ op. 39. E-dur

Antonín Dvořák.

in serenadi v F-mol op. 22. in 44., obe polni humorja in duhovitosti. Pridružuje se jim 22 simfoničnih varijacij, dva koncerta, „Scherzo capriccioso notturno“, oba venca „Slovanskih plesov“, uverture „Kde domov můj?“, „Husitská“ in „Sv. Vaclav“ z uverturami op. 91–93 „V prirodi“, „Karneval“ in „Otelo“. Tri „Slovanske rapsodije“ delajo s svojo prostejšo obliko prehod k novejšim simfoničnim skladbam. Krasne so njegove balade „Vodník“, „Polednice“, „Zlatý kolovrat“ in „Holoubek“, kakor tudi „Písňě bohatýrské“. Med strogo formalne skladbe Dvořákové spadajo njegovi koncerti: Za klavir (op. 33. v „g“), za gosli (op. 53 v „a“), za violončel (op. 104.) in razna komorna dela. V komornih delih stoji Dvořák poleg Brahmsa, Saint-Saensa in Čajkavskega na odličnem mestu. Imenujemo le njegovih osem kvartetov, dva kvinteta in šesteta, tri trije, zanimive „Maličkosti“, romance, sonato za klavir in gosli, „Dumky“ in razne manjše skladbe

V koralu in v pesmi, zlasti pa v oratoriju, je Dvořák skladatelj največjega zloga. Med pesmimi so znane zlasti njegove „Ciganske melodije“, „Štiri pesmi v narodnem tonu“, „Písňě milostné“ in „Písňě biblické“, dueti „Moravski dvospevi“, zbori „V prirodi“ in „Hymnus českého rolnictva“. V oratoriju dosega Dvořák Händla in Mendelssohna, v „Requiemu“ pa Mozarta. Znan je njegov „Hymnus“, zlasti pa veličastni „Stabat Mater“, „Svatební košile“, oratorij „Sveta Ljudmila“, „Maša v D-dur“ in „Requiem“. Od opernih del imenujemo sledeče: „Kráľ a uhlíř“, „Vanda“, „Tvrde palice“, „Šelma sedlák“, „Dimitrij“, „Jakobín“, „Čert a Káča“, „Rusalka“ in poslednje njegovo delo — „Armida“.

S tem pa seveda še nismo našli vseh njegovih del. Dvořák je bil odločen domoljub tudi tedaj, ko je dosegel toliko slavo in čast po širnem svetu. Prišel je rad v Prago, da je tam prevzel vodstvo konservatorija. Letos je začel bolehati. A nihče se ni na-

dejal, da bo smrt tako nenadoma vzela Čehom njihovega prvega glasbenika. Dne 1. maja opoldne je umrl za srčno kapjo. Pokopali so ga z največjo slovestnostjo.

Bodi časten spomin velikemu slovanskemu glasbeniku!

Dr. Piotr Chmielowski. Nagle smrti je umrl dne 23. aprila v Lvovu dr. Peter Chmielowski, književni zgodovinar, kritik, biograf in publicist. Komaj sedem mesecev je preteklo od onega časa, kar je prevzel profesuro poljske književnosti na lvovskem vseučilišču. Prsna bolezen, ki je že davno razjedala njegov organizem, ko je bil še poznan kot pisatelj in urednik v Varšavi, je napravila konec njegovemu življenju. Chmielowski je bil rojen l. 1848. v Zavadincih na ruskem Podolju. Težki so bili pogoji njegovega življenja, zlasti v prvi dobi njegovih vseučilišnih študij. Leta 1865. so se njegovi nikakor ne premožni stariši preselili v Varšavo, kjer je bilo malemu Petrčku lažje dokončati gimnazijske študije

Kuropatkin v Sergijevi lavri.

na mladem, novo osnovanem vseučilišču. Že kot dijak „Glavne šole“ je l. 1867. priobčeval v „Przegladu Tygodniowem“ poročila o nemški književnosti. Od l. 1868. do l. 1871. je zalagal oddelek kritičnih

poročil v „Biblioteki Warszawski“, kjer je med drugim priobčil temeljito oceno takrat izdanih poljskih prevodov Cicerona in Horacija, kakor tudi poročila o celoletnem novelističnem in dramatičnem delovanju. L. 1872. je postal sodelavec in ud uredništva dveh organov tako imenovanih „mladih“, in sicer ravnokar osnovane „Nive“ ter „Opiekuna Domovega“. V „Nivi“ je priobčil Chmielowski v članku z naslovom: „Utilitaryzm w literaturze“ prvič svoj program, kateremu je ostal zvest do smrti. L. 1873. je odpotoval v Lipsko, kjer je za razpravo „Ueber die organischen Bedingungen der Entstehung des Willens“ dobil naslov doktorja modroslovja. Plod njegovih modroslovnih studij sta bili razpravi: „Geneza fantazyi“ (Varšava 1874) ter „Artyści i artyzm“ (Niwa 1873), na kar je posvetil vse svoje moči književnosti. Pridobivši si čimdalje večje priznanje, je razširil zlasti svoj kritični delokrog ter priobčeval v številnih varšavskih časopisih razprave in ocene, med drugimi zlasti v ravnokar osnovanem „Ateneu“, kateremu je postal l. 1880. celo urednik. Celih 18 let je deloval na tem polju ter objavljaj dolgo vrsto študij in neštivilno množico drobnih ocen in poročil, obsegajočih skoro vso sodobno produkcijo beletristično in kritično-literarno. Z zaslužkom svojega peresa in z lekcijami o književnosti, ki jih je imel v raznih varšavskih zavodih, je prislužil sebi in svoji številni rodbini potrebni vsakdanji kruh. L. 1883. je bil imenovan za profesorja poljske književnosti na varšavskem vseučilišču, toda suščeča katastrofa, ki je ugonobila nadeje občinstva, mu je izpodbila tudi učiteljski stolec. Chmielowski bi bil moral predavati o poljski književnosti po rusko, česar pa ni hotel, marveč se je rajši odpovedal profesuri. Naučnih del je napisal Chmielowski okolo 60 zvezkov. Tu navajamo samo najodličnejše, kakor: „Kobiety Mickiewicza, Słowackiego i Krasińskiego“ (1873), „Goethe, zarys biograficzno-literacki“ (1885), „Naszi powieściopisarze“ (1881 i 1887), „Józef Ignacy Kraszewski“ (1886), „Autorki Polskie“ (1885), „Adam Mickiewicz, zarys biograficzno-literacki“ (1886), „Liberalizm i obskurantyzm“ (1882), „Literatura polska ostatnich lat dwudziestu“ (1889), „Obraz literatury powszechniej w streszczeniu i przykładach“ (1894), „Współczesni poeci polscy“ (1895), „Nasza literatura dramatyczna“ (1897), „Filozoficzne poglądy Mickiewicza“ (1898) ter zlasti „Historia literatury polskiej“, ki obsega šest debelih zvezkov. Pogreba Petra Chmielowskega dné 25. aprila se je udeležilo skoro vse v Lvovu bivajoče razumništvo ter neštivilna množica občinstva, in nad odprtím grobom so imeli govore: g. dekan dr. Ochenskowski, dr. Bronisław Gubrynowicz, ter akademika Prószyński in Downarowicz. Vdova pokojnikova je ob tem času prejela okolo 400 brzojavk in sožalnih pism.

Antoni Pietkiewicz, znan pod pseudonimom Adam Pług, pesnik in pisatelj, je preminil dné 2. novembra v Varšavi. Porojen dné 23. oktobra 1823. v

vasi Zamostje, v Minski guberniji, je obiskoval nekaj časa gimnazijo v Slucku, nato pa se je podal na vseučilišče v Kijev. Zapustivši vseučilišče se je nastanil kot domač učitelj v Podoljski guberniji, kjer je potem učil mladino in se deloma ukvarjal s poljedelstvom do 1874 leta, ko je došel v Varšavo, katere ni zapustil več do svoje smrti. L. 1847. je bilo natisnjeno v Vilni prvo delo Adama Pługa: „Wigilja sw. Jana“, na kar je sledila še cela vrsta drugih, kakor: „Spowiedź mego przyjaciela“ (1848), „Dzieciobojca“ (1851), „Zaraza“ (1852), „Głowa i serce“ (1853), „Marcin Futornik“, „Wspomnienia pana Jakoba“, „Dziwak“, „Dni doroczne na Litwie“ (1854), „Kłosy z rodzinnej niwy“ (1856), „Pamiętki domowe“ (1858), „Duch i krew“ (1859), „Oficjaliści“ (1873), „Sroczka“ (1867), „Bakalarze“ (1869–1874), „Historja o matce“ (1876). Od l. 1875. je bil sourednik, od leta 1879. pa urednik „Kłosów“ do l. 1890. Od leta 1891. pa do svoje smrti je bil urednik „Velike ilustrirane enciklopedije“. Pług se sicer ni odlikoval z velikim talentom, vendar so njegove povesti navdahnjene z narodnim duhom ter prešinjene z veliko ljubeznijo do svojega naroda. Radi tega mu je tudi zagotovljen med Poljaki hvaležen spomin.

Aleksander Nikolajevič Pypin, sloviti slovanski literarni zgodovinar, praznuje v kratkem petdesetletneco svojega slovstvenega delovanja. Rojen je bil l. 1833. v Saratovu in l. 1854. objavil svoje prvo delo „Slovar k novgorodskemu letopisu“. Učeni Rus je šel na daljša znanstvena potovanja, da se seznanj z drugimi slovanskimi narodi. L. 1860. je bil imenovan za profesorja na petrograškem vseučilišču. Vsled političnega preganjanja je izgubil to službo, a že tedaj je sodeloval pri „Sovremenniku“ in je ustanovil „Věstnik Evropy“, pri katerem je še sedaj eden najodličnejših sotrudnikov. Ta list, ki se bori za novega, svobodnejšega duha v Rusiji, je objavil mnogo njegovih najboljših člankov. Proučavanju ruske literature je posvetil Pypin svoje najčilejše moči. Doba carja Aleksandra I. in literarno gibanje od onega časa pa do srede prejšnjega stoletja je našlo šele v Pypinu pravega zgodovinarja. Njegova „Istorija ruskoj literatury“ je izšla v štirih knjigah v letih 1898 in 1899. Širjemu slovanskemu krogu je pa postal Pypin znan po „Zgodovini slovanskih literatur“, katero je spisal skupno s Poljakom Spasowiczem. Pypina odlikuje kritična objektivnost in hladna analiza.

Zbrani spisi A. K. Šellerja-Mihajlova in I. F. Gorbunova v ruskem prevodu. Ruski ilustrirani tednik „Niva“ prinaša letos kot brezplačno prilogo svojim cenj. naročnikom 20 zvezkov zbranih spisov Šellerja-Mihajlova, 4 zvezke I. F. Gorbunova in 16 zvezkov H. Heineja. Zlasti prvi pisatelj je napisal nenavadno mnogo, rusko narodno življenje podrobno opisujočih romanov, kakor: „Gni-